Ekonomska politika

Depresija izazvana koronavirusom otvorila je raspravu među makro ekonomistima. Na žalost javna sredstva priopćavanja ne pridaju primjeren značaj ovoj raspravi. Razlog tome vidim u svekolikoj podršci politici vlade Andreja Plenkovića. Njegova politika i „paketi mjera“ su daleko od prepoznatljive ekonomske politike. Naš premijer ima svoj mix koji ne obećava. Ipak, potrebno je kazati nekoliko riječi kako bih jasno precizirao za koju i kakvu se politiku zalažem.

U javnosti su prisutna mišljenja kako je vrijeme „helikopterskog novca“. Taj je pristup svojevremeno predlagan Japanu u vrijeme deflacije od strane američkih ekonomista. Japan sagledavajući uzroke svoje krize prijedloge nije prihvatio. Ekonomisti, koje cijeni japanski premijerÂ za razliku od našeg premijera, su temeljem analize zaključili da su japanski problemi deflacijski i da se tako kreirani gubici, na bilancama stanja, ne mogu riješiti tiskanjem novca. Različiti su učinci tiskarskog novca u uvjetima otvorene, tržišne, u odnosu na zatvorenu državu, nacionalnu. Zagovornici ekspanzivne monetarne politike na jedinstvenom europskom tržištu pomoći će zemljama koje su razvijene i konkurentnije. Zemlje koje su nerazvijene i nekonkurentne zbog Â „helikopterskog novca“ povećat će deficit robne razmjene s inozemstvom i inozemni dug. Prema tome, hrvatska neće imati koristi od ekspanzivne monetarne i kreditne politike. Hrvatski problemi su na strani ponude. Tu su potrebne mjere koje će povećati gospodarsku aktivnost i, posljedično tome, dinamizirati investicije. Učenje J.M. Keynesa pnovno postaje hit tema. Zaboravlja se da je Keynesova analiza bila usmjerena na razvijene zemlje, posebno Veliku Britaniju. Tako keynesijanska politika u hrvatskom slučaju ne da nije dobra; ona je po mome mišljenju kriva. Keynesijanska politika se predlaže kada ne postoji dovoljna potražnja ili, što je isto, kad se nedovoljno koriste postojeći instalirani kapaciteti. U Hrvatskoj je problem što je eutanazirana industrija. Ono što je preostalo od industrije nije u mogućnosti provesti proces reindustrijalizacije. Prosječno je zaposleno manje od deset djelatnika u tvrtki. To govori sve. Država je ta koja mora pomoći gospodarstvu kako bi se povećala njegova konkurentnost. Izvozna orijentacija hrvatskog gospodarstva je pravi odgovor na postojeće izazove. Prema tome, hrvatska se priča svodi na probleme nedovoljne ponude u odnosu na postojeću potražnju. Osim toga zagovornici „helikopterskog novca“ i politike javnih rashoda zaboravljaju da je temeljna pretpostavka keynesijanske politike jasno određenje državnih granice. Drugim riječima, zemlja koja može uvoditi carinsku i inu zaštitu može politikom potražnje djelovati na stani ponude. Hrvatska je članica EU i dok je u tom odnosu s drugim članicama ne smije kršiti pravila jedinstvenog tržišta. Zato kao kompenzaciju dobivamo nepovratna sredstva iz kohezijskih fondova. Molim kolege da razmisle o dosezima politika na strani potražnje u uvjetima tržišne države kao što je to Lijepa Naša. Ukoliko se smatra kako u postojećim uvjetima nije moguće ekonomskom politikom dinamizirati gospodarski razvoj tada moramo napustiti EU. To bi po mojem mišljenju bio nesmotren i poguban korak. Umjesto toga potrebno je mijenjati postojeći sustav i politiku kako bi usvojili europske standarde i tako

spoznali realno stanje hrvatskog gospodarstva i društva. Ali to je jedna druga priča.